วัดความพร้อมนักลงทุนไทยก่อนเข้าสู่ AEC

ไพลินผลิตวานนท์และวิชญ์พลสุธาสินีนนท์

ภาพการลงทุนในอาเซียนเปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจนในช่วงกว่าครึ่งทศวรรษที่ผ่านมา อาเซียนสามารถเปลี่ยนจากสถานะประเทศผู้รับการลงทุนโดยตรงเป็นผู้ออกไปลงทุนในประเทศเกิดใหม่ โดยเฉพาะกลุ่มอาเซียนที่มีมูลค่าการลงทุนระหว่างกันเติบโตกว่า 6 เท่าซึ่งเป็นผลจากทั้งการพัฒนาศักยภาพของภาคธุรกิจและความพยายามของอาเซียนในการเชื่อมต่อตลาดและฐานการผลิตควบคู่กับการเชื่อมโยงระบบการเงินซึ่งเป็นหนึ่งในเป้าหมายสำคัญของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนหรือ AEC ที่จะมาถึงในปี 2558 นี้ ดังนั้นหากมองไปข้างหน้า**การรุกออกไปลงทุนในกลุ่มอาเซียนจึงเป็นกลยุทธ์สำคัญที่ภาคเอกชนไทยไม่อาจมองข้ามทั้งเพื่อการขยายตัวทางธุรกิจและการรักษาขีดความสามารถทางการแข่งขันในระยะยาว**จึงนำมาสู่ประเด็นคำถามที่น่าสนใจว่า 1) ในปัจจุบันความสามารถของนักลงทุนไทยในการออกไปลงทุนต่างประเทศเมื่อเทียบกับประเทศในกลุ่มอาเซียนเป็นอย่างไร 2) นักลงทุนไทยจะต้องเตรียมพร้อมอย่างไรต่อไปในอนาคตและ 3) การรวมกลุ่มทางการเงินของอาเซียนจะช่วยสนับสนุนนักลงทุนไทยได้อย่างไรประเด็นแรก**ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมานักลงทุนไทยมีความสามารถออกไปลงทุนในต่างประเทศมากขึ้นอย่างชัดเจนโดยเฉพาะกลุ่มอาเซียนด้วยกันแต่หากเปรียบเทียบกับประเทศอื่นในอาเซียนยังถือว่ามูลค่าการลงทุนยังไม่สูงนัก**กล่าวคือยอดเงินลงทุนโดยตรง (คงค้าง) ของนักลงทุนไทยในต่างประเทศเพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดดราว 5 เท่าจากประมาณ 12,000 ล้านบาทในปี 2551 เป็น 56,000 ล้านบาทในปี 2555นอกจากนี้งานศึกษาของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยชี้ว่าเม็ดเงินที่ออกไปลงทุนยังสร้างผลกำไรให้กับนักลงทุนโดยรายได้จากการลงทุนทางตรงในต่างประเทศของบริษัทจดทะเบียนเติบโตเฉลี่ยราว 20% ต่อปีสูงกว่ารายได้จากการส่งออกที่มีอัตราการเติบโตเฉลี่ยราว 10% ต่อปีทั้งนี้ส่วนใหญ่ (ประมาณ 30% ของการออกไปลงทุนทั้งหมด) ออกไปลงทุนในกลุ่มอาเซียนโดยเฉพาะสิงคโปร์มาเลเซียอินโดนีเซียเวียดนามและเมียนมาร์ในธุรกิจเหมืองแร่กิจกรรมทางการเงินและประกันภัยรวมถึงกิจกรรมการผลิตตามลำดับ

เมื่อพิจารณาจากประเทศและประเภทธุรกิจที่นักลงทุนไทยออกไปลงทุนสะท้อนให้เห็นถึง**แรงจูงใจที่สำคัญคือ 1) การแสวงหาแหล่งทรัพยากรและวัตถุดิบในการผลิต**เช่นน้ำมันก๊าซธรรมชาติและถ่านหิน**2) การขยายตลาดเพื่อเพิ่มฐานลูกค้ารักษาส่วนแบ่งตลาดและกระจายความเสี่ยงของแหล่งรายได้และ3) การเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินธุรกิจโดยเฉพาะการลดต้นทุนการผลิต**เช่นอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มของไทยที่ออกไปลงทุนในกัมพูชาเพื่อแก้ปัญหาค่าแรงที่ปรับสูงขึ้นในช่วงที่ผ่านมานอกจากนี้ยังเป็นผลจากการที่ธนาคารแห่งประเทศไทยผ่อนคลายกฎระเบียบให้นักลงทุนทั่วไปสามารถไปลงทุนโดยตรงในต่างประเทศโดยไม่จำกัดวงเงินอย่างไรก็ตามหากเทียบกับประเทศอื่นในอาเซียนด้วยกันแม้ว่ามูลค่าการลงทุนของไทยในต่างประเทศอยู่ในอันดับต้นๆรองจากสิงคโปร์และมาเลเซียแต่เป็นที่น่าสังเกตว่าการออกไปลงทุนต่างประเทศของไทยต่อ GDP มีมูลค่าเฉลี่ยต่อปีเพียงประมาณ 2% ยังค่อนข้างห่างจากสิงคโปร์และมาเลเซียที่มีมูลค่าอยู่ที่ 11% และ 5% ตามลำดับซึ่งส่วนหนึ่งเป็นเพราะทั้งสองประเทศมีหน่วยงานรัฐที่ผลักดันนโยบายส่งเสริมการออกไปลงทุนอย่างจริงจังและภาคเอกชนที่พยายามพัฒนาขีดความสามารถในการลงทุน

ดังนั้นการพัฒนาศักยภาพในการออกไปลงทุนในต่างประเทศจึงยังคงเป็นเรื่องที่นักลงทุนต้องให้ความสำคัญต่อไปจึงนำมาสู่ประเด็นที่สองว่า**สิ่งที่เอกชนต้องเร่งเตรียมพร้อมเพื่อรุกตลาดอาเซียนนั้นควรเริ่มตั้งแต่ 1) การพัฒนาทรัพยากรเช่นด้านบุคคลากรเครื่องจักรและเทคโนโลยีของบริษัทให้พร้อมกับการขยายธุรกิจและ 2) การทำความเข้าใจตลาดที่ออกไปลงทุนทั้งในด้านกฎระเบียบขนบธรรมเนียมประเพณีตลอดจนข้อจำกัดต่างๆ**ซึ่งตามการสำรวจของธนาคารโลกและการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการของธนาคารแห่งประเทศไทยพบว่าปัญหาที่นักลงทุนมักประสบเมื่อลงทุนในกลุ่มอาเซียนคือแรงงานในประเทศที่ออกไปลงทุนมีประสิทธิภาพต่ำแม้ว่าจะมีค่าแรงถูกกว่าไทยปัญหาด้านโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภคการคอร์รัปชั่นและ

ที่สำคัญที่สุดคือการเข้าถึงแหล่งเงินทุนในประเทศที่ออกไปลงทุนโดยเฉพาะนักลงทุนขนาดกลางและขนาดเล็กที่อาจมีข้อจำกัดในการขอเงินทุนจากในไทยเช่นกันหน่วยงานที่ดูแลเรื่องการเงินการคลังของประเทศในอาเซียนได้ตระหนักดีถึงข้อจำกัดของการเข้าถึงแหล่งเงินทุนดังกล่าวและเห็นว่าประเทศสมาชิกต้องร่วมกันเตรียมความพร้อมระบบการเงินเพื่อรองรับการค้าและการลงทุนระหว่างกันที่จะเพิ่มขึ้นในอนาคตจึงจัดทำกรอบการรวมกลุ่มทางการเงินขึ้นซึ่งในประเด็นสุดท้ายนี้จะตอบคำถามว่ากรอบดังกล่าวจะช่วยนักลงทุนไทยอย่างไรในภาพรวมกรอบความร่วมมือทางการเงินอาเซียน**ครอบคลุมสี่ด้านหลัก**คือ 1) **การเปิดเสรีเงินทุนเคลื่อนย้ายมากขึ้น**โดยการลดหรือยกเลิกกฎเกณฑ์ที่เป็นอุปสรรคต่อการเคลื่อนย้ายเงินทุนตามความพร้อมของแต่ละประเทศซึ่งในส่วนของประเทศไทยได้อนุญาตให้นักลงทุนสามารถนำเงินออกไปลงทุนโดยตรงได้เสรีแล้วและขณะนี้กำลังผ่อนคลายการออกไปลงทุนในหลักทรัพย์เพิ่มเติม 2) **การพัฒนาตลาดทุน**จะช่วยให้นักลงทุนสามารถออกหุ้นหรือตราสารหนี้เพื่อระดมทุนได้ง่ายขึ้นตัวอย่างผลงานที่เห็นเป็นรูปธรรมก็คือโครงการ ASEAN Trading Link ที่ได้เริ่มเชื่อมการซื้อขายหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์ของไทยมาเลเซียและสิงคโปร์แล้วตั้งแต่ปี 2553) **การพัฒนาระบบการชำระเงิน**ระหว่างประเทศให้มีประสิทธิภาพเช่นการส่งเสริมการชำระค่าสินค้าด้วยสกุลท้องถิ่นโดยตรงโดยไม่ใช้เงินดอลลาร์สรอ. เป็นสกุลในการแลกเปลี่ยนเพื่อลดความเสี่ยงจากความผันผวนของค่าเงินดอลลาร์สรอ. หรือการส่งเสริมแรงงานไทยในต่างประเทศโอนเงินกลับผ่านช่องทางที่ถูกกฎหมายและราคาไม่แพงและ 4) **การเปิดเสรีภาคบริการทางการเงิน**ที่มีเป้าหมายให้ตลาดบริการทางการเงินเปิดกว้างขวางขึ้นโดยเฉพาะภาคธนาคารพาณิชย์ซึ่งมีหลักการคือสนับสนุนให้ธนาคารสัญชาติอาเซียนที่มีศักยภาพสูงได้รับการพิจารณาให้เป็น Qualified ASEAN Bank (QAB) และสามารถขยายกิจการไปยังประเทศอื่นในอาเซียนได้ง่ายขึ้น

เช่นเดียวกับการรวมตัวในด้านการค้าและการลงทุนที่ช่วยเปิดโอกาสการเข้าถึงฐานผู้บริโภคที่กว้างขึ้นการเปิดเสรีภาคธนาคารก็นำมาซึ่งโอกาสของธนาคารพาณิชย์ไทยในการขยายธุรกิจเช่นเดียวกันอย่างไรก็ตามธนาคารพาณิชย์ไทยจะเก็บเกี่ยวโอกาสดังกล่าวได้มากน้อยเพียงใดอาจขึ้นกับศักยภาพของธนาคารพาณิชย์ในการแข่งขันและการจัดการกับความท้าทายจากการเปิดเสรีด้วยซึ่งเราจะได้กล่าวถึงประเด็นเหล่านี้ในฉบับต่อไป

บทความนี้เป็นข้อคิดเห็นส่วนบุคคลจึงไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับความเห็นของธนาคารแห่งประเทศไทย
ที่มา : http://www.bot.or.th/Thai/ResearchAndPublications/DocLib_/Article_04_08_14.pdf